รู้จัก Creative Commons

ใช้ผลงานออนไลน์ยังไง ไม่ผิดลิขสิทธิ์?

Creative Commons (CC) คืออะไร?

คือ สัญลักษณ์ที่เจ้าของผลงานใช้บอกว่า "เราอนุญาตให้คุณใช้ผลงานนี้" อย่างไรได้บ้าง

เช่น รูปภาพ เพลง วิดีโอ บทความ สื่อการสอน เพื่อให้ทุกคนใช้งานได้อย่างถูกต้อง และเคารพลิขสิทธิ์

สัญลักษณ์ CC มี 4 แบบหลัก

- ช่วยให้เราใช้ผลงานได้อย่างถูกต้อง
- เคารพเจ้าของผลงาน
- แบ่งปันความรู้ได้อย่างสร้างสรรค์
- สร้างสังคมออนไลน์ที่ดีและปลอดภัย

สัญลักษณ์พื้นฐาน

CC

ใช้ผลงานนี้ภายใต้สัญญา Creative Commons

ความหมายของสัญลักษณ์ CC

1 BY

Attribution

ต้องให้เครดิต

ใช้ผลงานได้ แต่ต้องบอกแหล่งที่มาของเจ้าของผลงาน

ตัวอย่าง

นำรูปภาพมาใช้ในรายงาน ต้องเขียนว่า "ที่มา: ชื่อเจ้าของผลงาน"

2 SA

ShareAlike

แชร์แบบเดิม

ดัดแปลงผลงานได้ แต่ต้องเผยแพร่ต่อภายใต้สัญญาแบบเดียวกัน

ตัวอย่าง

แก้ไขสื่อการสอนแล้วแชร์ต่อ ต้องใช้สัญญา CC แบบเดียวกัน

3 NC

NonCommercial

ห้ามใช้เพื่อการค้า

ใช้ผลงานได้ แต่ห้ามนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ตัวอย่าง

ใช้ทำงานส่งครู/การเรียนได้ แต่ห้ามนำไปขาย ทำโฆษณาหรือหารายได้

4 ND

NoDerivatives

ห้ามดัดแปลง

นำผลงานไปใช้ได้ แต่ห้ามแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือดัดแปลงผลงาน

ตัวอย่าง

ดาวน์โหลดรูปมาใช้ได้ แต่ห้ามตัดต่อ ใส่ข้อความ หรือเปลี่ยนสี

ตัวอย่างการใช้งานในชีวิตประจำวัน

เอาคลีปจาก YouTube มาใช้ในงานโรงเรียน

ทำได้

ถ้ามีสัญลักษณ์ CC และทำตามเงื่อนไข เช่น ใส่เครดิต ห้ามใช้เพื่อการค้า

ทำไม่ได้

ถ้าไม่มีสัญลักษณ์ CC หรือมีเงื่อนไขที่ห้าม

ใช้เพลงใน TikTok ทำคลีปสนุกๆ

ทำได้

ถ้าเพลงมีสัญลักษณ์ CC และไม่ใช้เพื่อการค้า

ทำไม่ได้

ถ้าเพลงมีลิขสิทธิ์ หรือมีสัญลักษณ์ NC

เอารูปจากอินเทอร์เน็ต มาใส่ในสไลด์

ทำได้

ถ้ามีสัญลักษณ์ CC และให้เครดิต

ทำไม่ได้

ถ้าไม่มีสัญลักษณ์ CC หรือห้ามดัดตอนไลง (ND)

สรุปง่ายๆ

BY	SA	NC	ND
ให้เครดิต	แชร์แบบเดิม	ห้ามใช้เพื่อการค้า	ห้ามดัดแปลง

ก่อนใช้ผลงานออนไลน์

1. ดูสัญลักษณ์ CC
2. อ่านเงื่อนไขให้เข้าใจ
3. ทำตามเงื่อนไขทุกครั้ง

ใช้ถูกต้อง เคารพลิขสิทธิ์ สร้างสังคมออนไลน์ที่ดี

ใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ❤ เคารพเจ้าของผลงาน ❤ สร้างสังคมออนไลน์ที่ดีไปด้วยกัน

LIVEWORKSHEETS

ตัวอย่างการใช้งาน Creative Commons

เข้าใจสัญลักษณ์ CC และใช้งานออนไลน์อย่างถูกต้อง

1 CC BY

ต้องให้เครดิตเจ้าของผลงาน

ทำได้	ทำไม่ได้
ใช้งานได้ ดัดแปลงได้ แชร์ต่อได้	-

ตัวอย่างการใช้งาน

ใช้รูปภาพทำรายงาน พร้อมใส่เครดิต

เครดิต: เจ้าของผลงาน

2 CC BY-SA

ต้องให้เครดิต และเผยแพร่แบบสัญญาเดียวกัน

ทำได้	ทำไม่ได้
ใช้งานได้ ดัดแปลงได้ แชร์ต่อได้	-

ตัวอย่างการใช้งาน

แก้ไขสื่อการสอน แล้วแชร์ต่อ

3 CC BY-NC

ต้องให้เครดิต และห้ามใช้เพื่อการค้า

ทำได้	ทำไม่ได้
ใช้งานได้ ดัดแปลงได้ แชร์ต่อได้	• ห้ามใช้เพื่อการค้า หรือประโยชน์เชิงพาณิชย์

ตัวอย่างการใช้งาน

ใช้เพลงในคลิป TikTok แบบไม่สร้างรายได้

4 CC BY-ND

ต้องให้เครดิต และห้ามดัดแปลงผลงาน

ทำได้	ทำไม่ได้
ใช้งานได้ แชร์ต่อได้	• ห้ามแก้ไข ดัดแปลง เปลี่ยนแปลงผลงาน

ตัวอย่างการใช้งาน

ดาวน์โหลดโปสเตอร์แล้ว แชร์ต่อโดยไม่แก้ไข

SCIENCE IS FUN!

5 CC BY-NC-SA

ต้องให้เครดิต ห้ามใช้เพื่อการค้า และเผยแพร่แบบสัญญาเดียวกัน

ทำได้	ทำไม่ได้
ใช้งานได้ ดัดแปลงได้ แชร์ต่อได้	• ห้ามใช้เพื่อการค้า หรือประโยชน์เชิงพาณิชย์

ตัวอย่างการใช้งาน

ดัดแปลงใบงานเพื่อใช้ในห้องเรียน

6 CC BY-NC-ND

ต้องให้เครดิต ห้ามใช้เพื่อการค้า และห้ามดัดแปลงผลงาน

ทำได้	ทำไม่ได้
ใช้งานได้ แชร์ต่อได้	• ห้ามแก้ไข ดัดแปลง เปลี่ยนแปลงผลงาน • ห้ามใช้เพื่อการค้า

ตัวอย่างการใช้งาน

แชร์บทความการศึกษา แบบไม่ดัดแปลง

สรุปความหมายของสัญลักษณ์ CC

จำง่าย!

BY	SA	NC	ND
ให้เครดิต	แชร์แบบเดิม	ห้ามใช้เพื่อการค้า	ห้ามดัดแปลง
ต้องให้เครดิตเจ้าของผลงานเสมอ	หากดัดแปลงแล้ว ต้องเผยแพร่ด้วยสัญญาแบบเดียวกัน	ห้ามนำไปใช้เพื่อการค้า หรือประโยชน์เชิงพาณิชย์	ห้ามแก้ไข ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงผลงาน

TIPS

- เช็กสัญลักษณ์ CC ก่อนใช้งานทุกครั้ง
- ให้เครดิตเจ้าของผลงาน ทุกครั้งที่ทำได้
- ใช้เพื่อการเรียนรู้ แบ่งปันสิ่งดี ๆ ต่อไป

ใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เคารพเจ้าของผลงาน สร้างสังคมออนไลน์ที่ดีไปด้วยกัน!

LIVEWORKSHEETS

แบบฝึกหัด เรื่อง Creative Commons

เข้าใจสัญลักษณ์ CC ใช้ผลงานออนไลน์ได้อย่างถูกต้อง

ตอนที่ 1 คำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1 Creative Commons (CC) คืออะไร?

ก. โปรแกรมคอมพิวเตอร์
ข. สัญลักษณ์ที่เจ้าของผลงานใช้กำหนดเงื่อนไขการใช้ผลงาน
ค. เว็บไซต์ขายของออนไลน์
ง. แอปพลิเคชันแต่งภาพ

2 สัญลักษณ์ CC มีกี่แบบหลัก?

ก. 2 แบบ
ข. 3 แบบ
ค. 4 แบบ
ง. 5 แบบ

3 สัญลักษณ์ "BY" หมายถึงอะไร?

ก. ห้ามใช้เพื่อการค้า
ข. ห้ามดัดแปลง
ค. ต้องระบุที่มา
ง. แชร์แบบเดิม

4 สัญลักษณ์ "SA" เราสามารถทำอะไรได้?

ก. นำไปขายได้
ข. ดัดแปลงผลงานได้ แต่ต้องเผยแพร่ภายใต้สัญญาแบบเดิม
ค. ห้ามแชร์ต่อ
ง. แก้ไขแล้วใช้ได้เฉพาะตัวเอง

5 สัญลักษณ์ "NC" หมายถึงอะไร?

ก. ห้ามเผยแพร่
ข. ห้ามใช้เพื่อการค้า
ค. ห้ามแก้ไข
ง. ต้องให้เครดิต

6 สัญลักษณ์ "ND" หมายถึงอะไร?

ก. ห้ามแชร์
ข. ห้ามดัดแปลง
ค. ห้ามใช้เพื่อการค้า
ง. ต้องใช้แบบเดิม

7 ถ้าเรานำรูปที่มีสัญลักษณ์ CC BY ไปใช้ในการทำรายงาน ต้องทำอย่างไร?

ก. แก้ไขรูปได้ตามใจชอบ
ข. ใส่เครดิตเจ้าของผลงาน
ค. ห้ามแชร์ต่อ
ง. ห้ามใช้ในห้องเรียน

8 ถ้าเราพบเพลงที่มีสัญลักษณ์ CC BY NC เราสามารถนำไปใส่คลิป TikTok ที่สร้างรายได้ได้หรือไม่?

ก. ได้แน่นอน
ข. ได้ แต่ต้องให้เครดิต
ค. ไม่ได้ เพราะห้ามใช้เพื่อการค้า
ง. ได้เฉพาะเพลงที่ชอบ

9 ข้อใดคือประโยชน์ของการใช้สัญลักษณ์ CC?

ก. ทำให้ผลงานสวยขึ้น
ข. ช่วยให้เราใช้ผลงานของผู้อื่นอย่างถูกต้อง
ค. ทำให้มีแฟนเพิ่มขึ้น
ง. ช่วยเพิ่มยอดผู้ติดตาม

10 ข้อใดเป็นการกระทำที่ "ไม่ถูกต้อง" เมื่อใช้ผลงานที่มีสัญลักษณ์ CC?

ก. ใส่เครดิตเจ้าของผลงาน
ข. ใช้เพื่อการศึกษา
ค. แก้ไขผลงานที่มีสัญลักษณ์ ND
ง. แชร์ต่อผลงาน

ตอนที่ 2 คำถามแบบเขียนตอบสั้น ๆ จำนวน 5 ข้อ

1 สัญลักษณ์ CC คืออะไร และมีไว้เพื่ออะไร?

.....

.....

2 อธิบายความหมายของสัญลักษณ์ BY ด้วยคำพูดของนักเรียนเอง

.....

.....

3 ถ้าผลงานมีสัญลักษณ์ SA นักเรียนต้องปฏิบัติอย่างไร เมื่อดัดแปลงและเผยแพร่ต่อ?

.....

.....

4 ยกตัวอย่างการใช้ผลงานจากอินเทอร์เน็ต 1 สถานการณ์ และบอกว่าสัญลักษณ์ CC ใดที่ควรใช้

.....

.....

5 ทำไมเราจึงควรให้เครดิตเจ้าของผลงานทุกครั้งที่นำผลงานของผู้อื่นมาใช้?

.....

.....

ใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์
เคารพเจ้าของผลงาน
สร้างสังคมออนไลน์
ที่ดีไปด้วยกันนะ!

LIVEWORKSHEETS

แบบฝึกหัดเขียนตอบ

สัญลักษณ์ Creative Commons

เข้าใจสัญลักษณ์ CC และใช้งานออนไลน์อย่างถูกต้อง

คำชี้แจง : ให้นักเรียนดูสัญลักษณ์ Creative Commons ต่อไปนี้ แล้วเขียนอธิบายความหมายและเงื่อนไขการใช้งาน พร้อมยกตัวอย่างการใช้งานที่เหมาะสม (ข้อละ 1 คะแนน)

1. CC BY
   - ความหมายและเงื่อนไขการใช้งาน : .....
   - ตัวอย่างการใช้งานที่เหมาะสม : .....
2. CC BY-SA
   - ความหมายและเงื่อนไขการใช้งาน : .....
   - ตัวอย่างการใช้งานที่เหมาะสม : .....
3. CC BY-NC
   - ความหมายและเงื่อนไขการใช้งาน : .....
   - ตัวอย่างการใช้งานที่เหมาะสม : .....
4. CC BY-ND
   - ความหมายและเงื่อนไขการใช้งาน : .....
   - ตัวอย่างการใช้งานที่เหมาะสม : .....
5. CC BY-NC-SA
   - ความหมายและเงื่อนไขการใช้งาน : .....
   - ตัวอย่างการใช้งานที่เหมาะสม : .....
6. CC BY-NC-ND
   - ความหมายและเงื่อนไขการใช้งาน : .....
   - ตัวอย่างการใช้งานที่เหมาะสม : .....
7. CC0 / CC Zero
   - ความหมายและเงื่อนไขการใช้งาน : .....
   - ตัวอย่างการใช้งานที่เหมาะสม : .....
8. CC BY-ND (ย่อ)
   - ความหมายและเงื่อนไขการใช้งาน : .....
   - ตัวอย่างการใช้งานที่เหมาะสม : .....
9. CC BY-SA (ย่อ)
   - ความหมายและเงื่อนไขการใช้งาน : .....
   - ตัวอย่างการใช้งานที่เหมาะสม : .....
10. CC NC-ND (ย่อ)
    - ความหมายและเงื่อนไขการใช้งาน : .....
    - ตัวอย่างการใช้งานที่เหมาะสม : .....

จำง่าย!

BY	SA	NC	ND
ให้เครดิตเจ้าของผลงานเสมอ	แชร์แบบเดิม ต้องเผยแพร่ด้วยสัญญาเดียวกัน	ห้ามใช้เพื่อการค้าหรือประโยชน์เชิงพาณิชย์	ห้ามดัดแปลง ห้ามแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงผลงาน

ใช้สัญลักษณ์ CC อย่างถูกต้อง เคารพเจ้าของผลงาน สร้างสังคมออนไลน์ที่ดีไปด้วยกัน!

LIVEWORKSHEETS